

“La literatura consisteix en l’habilitat de manipular la infantesa”

John Banville (Wexford, Irlanda, 1945), va deixar de ser un autor minoritari després d’obtenir el premi Man Booker 2005 per *El mar*, novel·la que Edicions Bromera ha publicat en versió d’Eduard Castanyo.

—La primera impressió que té el lector en llegir *El mar*, escrita en forma memorialística, és que és una novel·la feta amb el cor perquè no segueix un fil narratiu rígid. No n’ha fet cap planificació prèvia?

—Sí. La primera intenció era escriure una narració curta, de prop de vuitanta pàgines. Acabava d’escriure una novel·la llarga, dura i fosca, i i volia fer una cosa més lleugera, però la veu, no sé com, va començar a dirigir-se cap al meu cap i no la vaig poder aturar.

—La novel·la parla de la infantesa, però no com un període tancat. Volíeu demostrar que la infantesa no és un etapa superada en la vida dels homes?

—Baudelaire, penso que era ell, diu que fer literatura consisteix en l’habilitat de manipular la infantesa, i penso que és veritat. Els escriptors depenen molt de la infantesa, perquè és l’etapa clau de la seva vida. La majoria de les sensacions les descobreixes a la infantesa, tot i no tenir encara l’experiència de la vida. I la vida depèn de la intensitat amb què vivim la infantesa.

—Tampoc no vàreu reflexionar sobre l’estil que havia de tenir el llibre?

—Ni jo mateix no entenc l’escriptura d’aquest llibre. Com ja he dit, vaig començar instintivament, sense cap planejament. I, no sé com, es van barrejar els tres períodes, el present, el dia abans, amb la mort de la seva dona, i el passat. La frase que n’ha resultat és diferent i potser això ha fet el llibre més popular que els altres. La gent també ha vist que havia treballat per instint.

—Escriure per instint és escriure a raig?

—No. M’agradaria ser com els que escriuen a raig i després li diuen a l’editor que corregeixi el text. Jo escric primer a mà i després, quan penso que ja està enllestit, el passo a l’ordinador, i l’editor no ha de canviar cap ni una paraula.

—La infantesa del narrador és bàsicament la de l’autor, totalment inventada o una barreja d’autobiografia i ficció?

John Banville va obtenir el premi Man Booker 2005 per la novel·la *El mar*, que acaba de traduir les Edicions Bromera.

—Les novel·les sempre són autobiogràfiques, perquè tots els personatges sorgeixen de l’autor, i al mateix temps una novel·la mai no és autobiogràfica perquè tot s’acaba ficcionant. El poble és el meu i s’hi assembla molt, però la platja és universal. El mar, la sorra, i el paisatge i el món tancat dels estiuencs, això és universal.

—No us feia por caure en el tòpic literari, parlant de la infantesa?

—I també parlant del mar: S’han escrit molt bons llibres sobre la infantesa i sobre el mar. Quan escrivia, em deia, “això ho ha escrit Proust”. Però no pots angoixar-t’hi. Ara bé, temia que els editors em diguessin que el que hi deia ja estava escrit. I no m’hagués estranyat.

—El vostre protagonista és especialista en art perquè així és bon observador?

—Alguna professió li havia de donar. Vaig fer-lo especialista en Bonnard perquè vaig veure que després d’enviudar va pintar una sèrie

de quadres de la seva dona. També té una sèrie d’autoretrats molt aguts i penetrants i això es correspon amb el caràcter del personatge.

—No vàreu reflexionar sobre el perill que les idees i opinions del narrador entrebanquessin el relat?

—No sé què dir-vos. El procés d’escriptura és molt misteriós. No pots reflexionar gaire sobre el procés de l’art, perquè si hi penses molt et pots bloquejar. L’art és una combinació de feina, de feina dura, i d’instint, de somni. El treball dur consisteix a impedir que l’instint no ho guï tot, a frenar l’instint.

—La vostra frase té un cert dring musical. Fugiu de la frase tòpica i previsible. D’això en sou conscient?

—Sí. La prosa depèn del ritme, tant com la música.

—Reciteu en veu alta el que heu escrit?

—Sí, i sovint tinc la sensació que la veu és d’un altre.

—Temeu que la popularitat aconseguida amb el premi us pugui canviar la vida?

—No. Això és una loteria. Si el jurat hagués estat format per cinc persones diferents, els llibres finalistes no haurien estat els mateixos. I a més sé que un jurat odiava el meu llibre.

Lluís Bonada